

## XIX.

**Et Par Præstebiografier.**

Efterfølgende Stykker ere forfattede af Pastor A. Jantzen i Anledning af nogle ham af Pastor O. Kalkar forelagte Spørgsmaal. Da Modtageren har overladt Red. disse Besvarelser, der noksom vidne om Forfatterens bekjendte Kundskabsrigdom og Nøjagtighed, har vi ikke taget i Betænkning at give dem Plads i Kh. Saml.

Spørgsmaalene gjaldt Jens Sandersens Skrift »D. Pet. Laurenbergs Acerra Philologica, eller 300 Historier, fordansket«. Kbh. 1639. 8vo, og Bendix Didriksens Skrift »Friderici IV. udødelige Navn stadfæstet i det opbygte kongelige Slot Friderichsberg«, paa Vers. Kbh. 1705. 4to. Besvarelsen lyder:

Om Forf. til *Acerra Philologica* giver Fortalen til Bogens danske Overs. fornøden Oplysning: Forfatteren er »den høylærde Mand Doctor Petrus Lauremberg, P. P. Rostochiensis« : Professor publ. i Rostock. Ved at efterse Møller, Cimbr. lit. II, 455 ff. erholdes udførlig Oplysning om denne Lærde (1585—1639). »Acerra« (: Røgelsekarret) udkom 1633 og blev senere ofte oplagt i udvidet Skikkelse og oversat i de fleste Sprog. Den er bestemt til at være en Stileøvelsesbog med Exempler hentede fra gr. og rom. Forff. til Brug for Eleverne til Oversættelse i fremmede Sprog.

Den danske Oversætters, Jens Sandersens, Herkomst har ikke hidtil været oplyst; men *Acta Consistorii* <sup>15/10</sup> 1623 giver et Fingerpeg: »Hr. Jens Sandersen, Præst i Varto, gav efter sin Stiffaders, M. Antonii, Fuldmagt M. Herman Nielsen Afkald for Formynderskab for sin Søsters Arvegods efter deres afdøde Fader« (Rørdam, Hist. Saml. og Stud. IV. 469). M. Herman Nielsen († 1629) var Prof. ved Universitetet (Vinding S. 225 ff.). M. Antonius, som var J. S.s Stiffader, maa være Antonius Hansen Kolding, som blev M. Alexander Olsen Otzings Eftermand som Kapellan ved Frue Kirke 1614, men Aaret efter Generalprovst paa Gulland og afsat 1624 (Lemke, Visby Stifts herdaminne, S. 26 f. Biogr. Lex. IX, 357). Han har rimeligvis ved sin Tiltrædelse af Kapellaniet ægtet Formandens Enke Karine Jensdatter, som vistnok var O.s Formands Datter i Egebjerg; blev gift med O. 1596 og Moder til 10 Børn (Rørdam, Univ. Hist. III, 741). Altsaa: Jens Sandersen er Søn af M. Sander Olsen Otzing († <sup>20/2</sup> 1614), Kap. ved Frue Kirke, og Karine Jensdatter af Egebjerg. Da Stiffaderen 1615 drog til Gulland, er han rimeligvis fra Kbh. Skole blevet sendt til Herlufsholm, hvorfra han blev Student, immatr. <sup>16/10</sup> 1616 (»Janus Alexandri«) og indskrevet som No. 1 til Kommunitet <sup>12/4</sup> 1617 (Rørdam, Hist. Saml. og Stud. III, 375). <sup>24/6</sup> 1621 kaldedes han til Præst ved Vartou i Kbh. 1622 var han paa Valg til Kapellaniet ved Frue Kirke, men blev ikke valgt. Ved Forhandlingerne i Konsistorium om Embedets Besættelse

fremsatte han heftige Beskyldninger, der senere viste sig sande, mod sin heldige Medbejler, der vel fik Kaldsbrev, men Aaret efter fradømtes Embedet, før han var indsat (Kirkeh. Saml. 3. R. I, 427 ff.). — <sup>30</sup>/<sub>10</sub> 1632 udgik kgl. Reskr. til Sjællands Biskop om at skaffe ham bedre Løn, da han havde klaget, at denne var »ganske liden« (Kbh. Diplom. V, 131). 1636 blev han Præst i Gjentofte, hvor han døde 1651 og blev begravet 8. Juli i Kirken foran Altret, hvor hans Ligsten endnu findes i Gulvet, men dækket af Tæpperne, med følgende Indskrift:

Her under ligger begravden hederlig och wellært Mand S. Her Jens Sandersen, forige Sogneprest her tild Gjentofte Sogn, och hans S. hustru Anne Søfrensdatter, och døde hun Ao 1650 den 12te December. Ao 1651 den 8. Juli blef den S. Mand begravden, och hafde hand betient Wartoes hospitall for Præst i 15 Aar och her paa Steden 14 Aar, och hafver deris efterladte Daater Anne Jensdaater ladet hendis S. Forældre denne Steen, dennem till en Ihukommelse, ofver dennem bekaasted, Gud gifve dennem paa Dommens Dag en glædelig och ærefuld Opstandelse.

Foruden den i Indskriften nævnte Datter har J. S. haft en Søn, Hans, der 1632 døbttes i Frue Kirke i Kbh. (Lengnick, Pers. Bidrag, H. 1).

Om Frederiksberg-Digtets Forfatter, Bendix Diderichsen, kan følgende oplyses:

Da jeg ikke har selve Digtet ved Haanden, maa jeg lade mig nøje med at slaae efter i Nova lit. maris Balthici, Juni 1706, S. 192, hvor en stor Del af den vidtløftige Titel (mere end i Bibl. Dan.) er gjengivet, og hvor det oplyses, at Forf. paa denne nævner sig som »Hs. Kgl. Maj.s allerund. *Sollicitant*«. Digtet, der er »fuldt af den vamlæste Smiger og helt igennem vrøvlagtigt« — saaledes bedømmer A. Eberlin († 1903) det i sin Beskr. af Frberg (Kbh. 1888, S. 25) — er et Suk efter Levebrød. Sukket blev hørt, og ad

denne »ikke mere ualmindelige Vej« opnaaede »Digteren« 1706 at blive Præst i Føvling og Holsted.

B. D. er født i Svendborg o. 1676 og Søn af Diderik Jørgensen og Anne Pedersdatter (f. i Svendborg <sup>13</sup>/<sub>1</sub> 1635, † i Holsted <sup>25</sup>/<sub>1</sub> 1717). Han blev Student fra Odense Skole 1696 (Benedictus Dieterici). <sup>31</sup>/<sub>5</sub> 1702 ordineredes han til pers. Medhjælper hos Kapellanen ved St. Hans' K. i Odense, Mickel Reimer. Her maatte han fuldstændig forrette Embedet, da M. R. paa Grund af Alderdom og Svaghed aldeles ikke selv kunde bestille noget; men sin kontraktmæssige Løn saae han ikke det mindste til. Han indgav Klage til Kongen, og Biskop Kingo fik Ordre til at forhjælpe ham til hans Ret (Kirkehist. Saml. 4. R. VI, 791 f.). Snart opgav han denne umulige Stilling (den gamle Mand fik i Okt. 1704 sin Søn ordineret til Medhjælper) og blev Feltpræst ved det østerrigske Auxiliærkorps. Hjemkommen derfra stod han ledig paa Torvet. Ved at pine Musen opnaaede han Kald, og kunde med Kaldsbrev i Lommen drage ad Kongeaaen til, til den anselige Føvling Kirke »med den røde Lue«. Snart efter kunde han hjemføre sin Skolekammerats Søster, Birgitte Schurmann († 1742, 63 Aar gl.) fra Brahetrolleborg. I nogle Aar var B. D. Herredsprovst. Med nævnte Hustru havde han 5 Sønner, af hvilke 2 døde smaa, og 4 Døttre; de 3 af disse døde smaa; den fjerde blev gift med Præsten Christopher Fjord i Jernved, der tilsidst maatte gaae om at betle for sit Kalds Ringheds Skyld. — B. D. døde i Begyndelsen af 1738, 62 Aar gl. I Føvling Kirke hænger en Mindetavle med længere Indskrift og biografiske Oplysninger om ham og Hustru (jfr. O. Nielsen, Malt Herred, S. 122 f.).

---